

Ankét a munkáról: Váltani kell!

Az Országgyűlés nemrégiben hagyta jóvá a munka törvénykönyve módosítását; s általában változások előtt áll a magyar munkaügy... Jó, ha a vállalatok tájékoztatást kapnak e változásokról, a velük kapcsolatos kérdésekről.

Hogy mi a tájékoztatás formája? A tudományegyetem állam- és jogtudományi karának mezőgazdasági és munkajogi tanszéke — a JATE Szabadegyetemmel karöltve — e hónap 19-én, ankétot rendez a megyeházán. A témák: időszerű munkaügyi kérdések, érdekegyeztetés, kollektív tárgyalások, kollektív szerződés, sztrájkjog, foglalkozáspolitikai, munkanélküliség. Halmos Csaba államtitkárnak, az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnökének általánosabb jellegű előadása után az érdekegyeztetési tanács, a SZOT közgazdasági osztálya, a gazdasági kamara, a tudományegyetem, valamint a bér- és munkaügyi hivatal előadói a legkülönbözőbb nézőpontból láthatják majd a témákat, alkalmat teremtve a vitára is.

Miért nagyon lényeges ez? — kérdeztük Nagy Lászlót, a jogi kar professzorát, aki előadó lesz az ankéton. Mielőbbi szemléletváltást kell elérnünk a munkaügy területén — mondta. Itt van például a megnövekedett jelentőségű kollektív szerződés — amit eleddig gépiesen elvégzendő „reszortfeladatnak” tekintettek a vállalati illetékesek. Ma: ágazati és vállalati szinten egyaránt érdek út-

közik érdekekkel, méghozzá, E célt szolgálja a társadalmi keményen. A szakszervezeteknek a dolgozók, a vállalatnak pedig az adott cég érdekeit kell szem előtt tartaniuk — szó sem lehet tehát a kollektív szerző-

Mint napszállat felé...

A gazdaságilag fejlett országokban rendkívül természetes, és igen megszokott az, ha az emberek munkakört, vagy munkahelyet változtatnak. Ha az adott munkahelyen munkájukra per pillanat nincs szükség — ezt nem istencsapásnak tekintik, hanem megoldandó élethelyzetnek. Annál is inkább lehetőségük nyílik erre, mert ott hosszú ideje csiszolódó, ennek következtében kifinomult garanciarendszer biztosítja, hogy nem kerülnek visszafordíthatatlanul lehetetlen helyzetbe. Magyarországon ez némiképp másként néz ki... A bújtatott munkanélküliség, s a fennrenn hirtelen teljes foglalkoztatottság elvekkal körülbástyázott korában az emberek leszoktak az éles helyzetekről, bármiféle változás — pláne munkahely-változtatás — hallatán föláll a hátukon a szőr, ha van. És ez indokolt is: nálunk nincs gyakorlata a munkanélküliségnek, s kapcsolt részeinek — következképpen ma még tapintatlanabb módon és formában történik itt az ilyesmi, mint napszállat felé.

dés rutinmunkaként való kezeléséről. Érdeklőzések, egyeztetések sorozatára van szükség, a kollektív szerződés korántsem tekinthető ezentúl jogi szabályozási játéknak.

A vállalati hatékonyságnak legfontosabb előfeltétele a struktúráváltás — ami pedig, bekövetkezése esetén, mintegy „melléktermékként”, munkanélküliséget von maga után. Mielőbb olyan helyzetet kell kialakítani, hogy minél kisebb legyen a hátránya az állás nélkül maradóknak, illetve gyorsan munkához jussanak.

ran teljesen új munkakörökről. A vállalatok e téren elég sokat tehetnek magukért és dolgozóikért egyaránt, a prognosztizálható struktúráváltást megelőzve már jó előre elkezdik az emberek átképzését. A jövőben bizonyára gyakrabban kell sokaknak beosztást és foglalkozást váltani, mint eddig, bármennyire jól dolgozik a központi vagy megyei apparátus — minden a vállalatoknál fog eldőlni. E szemlélet ma még szokatlan — elfogadtatásának első lépései közé tartozik az ankét.

Farkas Csaba

Nyelvoktatásra

Közel egymillió font

Névkártya

A névkártyán a British Council címe: Budapest, Harmincad utca 6/A, telefon: 182-888. S mi van mögötte? Egy óriási hatá- s, ám csupán 20 szakember által irányított brit oktatási és kulturális szervezet, melynek támogatói az Egyesült Királyság külügyminisztériuma és a segélyügyi minisztérium. Magyarországon az angol logika szerint a tengeren túli fejlődő országok kategóriájába tartozik néhány afrikai állammal

egyetemben. A hagyományosan vett fejlődők ugyanis az egykori brit gyarmat országai, mi ezt a szintet nem érjük el. A 20 tagú vezetőség a legkülönbözőbb szakmák képviselőiből szerveződik, önállóan dönthet minden kérdésben: az angol kultúra terjesztésének stratégiájában csakúgy, mint a segélyek elosztásában. A British Council a világ 82 országában szolgálja Nagy-Britannia érdekeit.

Két napot töltött Szegeden Gail Liesching, a British Council magyarországi képviselője, a honi angol tanítás felelőse. A brit hölgy végzettsége szerint külföldieket képző angoltanár, s emellett alkalmazott nyelvészettől szerzett diplomát. 1977 óta áll a British Council szolgálatában, s tavaly év elején jött Magyarországra — hároméves megbízással. Szegeden a nyelvoktatás helyzetével ismerkedett, hisz az általános iskolákban itt vették be az elsők között az angolt, a

tanárképzőn és a tudományegyetemen is folyik angoltanárképzés, a Deák gimnáziumban pedig kétnyelvű oktatás. És ezzel korántsem értünk a felsorolás végére.

Tegnap Szeged legújabb gimnáziumában kérdezhettem feladatairól a British Council képviselőjét.

— Meglepő, hogy az angol nyelv általános ismereti szintje milyen magas Magyarországon — mondta. — Azt tudjuk, hogy véletlenül szerűen lett ilyen népszerű az angol, s ez nemcsak öröm, hanem probléma is, mert

nincs elegendő szakemberünk. Pedig nekünk természetes érdekünk, hogy elterjedjen a világon az angol nyelv.

— Önnek mi a feladata? — A magyarországi nyelvoktatást igyekszem figyelemmel kísérni. Megismerkedem az iskolákkal, és támogatnom kell minden olyan kezdeményezést, amely sikert ígér. A sokszínű nyelvi oktatás alapjainak lerakásában kell segítenem. Úgy gondolkodunk, hogyha egy angol megtanítja húsz nyelvtanárnak az oktatás módszerét, akkor ez a tudás a megtanított tanárokon keresztül sokszorozódik.

— Mennyi pénzük van a magyarországi angoltanításra?

— Mi nem pénzben gondolkodunk, hanem emberekben. Ezért kínálunk föl ösztöndíjakat, ezért tartunk fenn értékes könyvtárat, és ezért támogatjuk a nyelvtanulást.

— De ugye nem azt akarja mondani, hogy korlátlanul áll rendelkezésükre a pénz?

— Nem, a magyarországi British Council fönntartására, illetve a nyelvi oktatás támogatására évente közel egymillió fontot fenntartunk.

D. I.

kiadványai, amiként e tisztaság elvárja önmagától, van vezetősege, benne kimondottan tehetséges polgárokkal, a hazai lét azonban eleddig nem kedvezett az írásba öntött szónak.

Talán most,

Ebben bíznak, akik a JAK-hétvége Szegedre utaztak. Lapunk éberen fog figyelni, s leközlí mindazt, ami fontosnak ítéltetett.

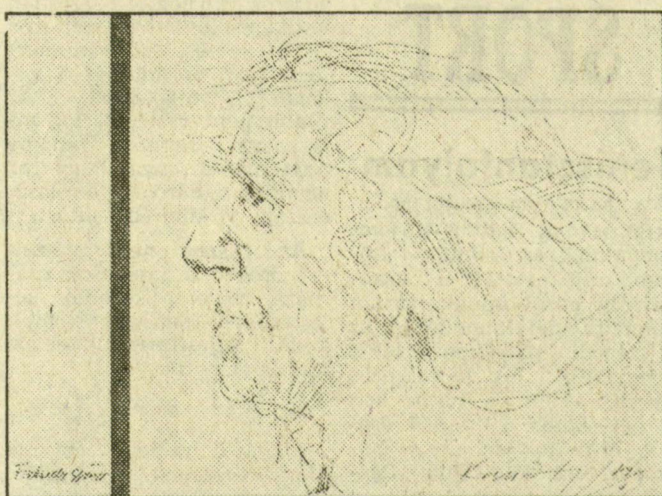
Test és lélek — vers és rajz

Töredékek egy könyvről és annak illusztrációiról

A KÖNYV: a múlt év végén, amolyan karácsonyi ajándékként vasos kötetben lepette meg a Magyar Világ Kiadó. Közel 800 oldalon közreadtak Faludy György Test és lélek című műfordítás-gyűjteményét, melynek precíz alcíme: A világlíra 1400 gyöngyszeme. Hiszek Faludynak — a világirodalom egésze nyilván becsérkészhetetlen, ám ez a több évezredet és több kontinenst föltároló lírai kalandozás egy szeri és megismételhetetlen világcsoda, valamennyi darabja drágakő értékű. A vállalkozásról Faludy többek között azt írta: „Egyedül jó és szép verseket kerestem, de semmi módon nem határoztam meg előre, melyik nevet vagy kort részesítem előnyben, és munka közben igyekeztem, már amennyire ember képes lenni erre, objektív lenni. Eredményként a kötet szinte egyenlően tartalmaz és 700-nál néhányval több európai és 700-nál néhány kevesebb arab, héber, japán, kínai, perzsa és szanszkrit verset. Így a könyv nemcsak alcímében viseli a „világlíra” kifejezést, hanem valójában azt igyekszik reprezentálni.”

A kötet története maga legalább olyan kalandos, mint a költő sorsa. Fél évszázada, 1938 tavaszán jelentkezett az Új Időknél Faludy azzal az ajánlattal, hogy „a világirodalom ezer legszebb versét szeretném lefordítani.” (Vajon hányat kell ismerni, hogy a legszebbeket ki lehessen választani?) A történelem közbeszólt. Faludy György a történelem viharában kontinensről kontinensre csapódva egyedi és különös sorsot élt meg. Párizs, Marokkó, New York, London, majd később újra Magyarország és a tragikus évek Recskén... A fordítások jó részét már csak az emlékezet őrizte, a kéziratokat elsöpörte a háború, az emigráció, a munkatábor szele. S íme a csoda: 1988 kora nyarán egy fiatal magyar vállalkozó, Halász György, a Magyar Világ Kiadó vezetője azzal kereszte meg a Kanadában élő idős mestert, hogy „lábon” megveszi és kiadja a műfordítás-gyűjteményt. A vállalkozók három hónapos fantasztikus lázban égtek: óriási munkát végzett a szerkesztő, Fóti Edit és Kass János, aki egy hónap alatt készítette el a hatalmas anyag illusztrációit.

A RAJZOK. Amikor októ-

Kass János a szerdai kiállításnyitót követően rajzolta le Faludy György portréját, melyet mindketten aláírtak

ber végén Kass János Szegeden járt, eredetiben mutatta nekünk a Faludy-illusztrációkat. Döbbenetes élmény volt minden lapon szembenézni egy idős férfi vallató tekintetével. Amikor egy nappal később Budapesten Faludy is kezébe vette az illusztrációkat, csak ennyit mondott: „Hát ez fantasztikus!”. Tegnap, amikor az ősz költőfejedelemmel beszélgettem, elmondta, hogy mindezideig azt gondolta, verseket képi eszközökkel megjeleníteni nemcsak lehetetlen, de botor vállalkozás. Talán — melázott — Botticelli Dante-illusztrációi és Szalay Lajos Biblia-rajzai kivételek. Na és ez a kötet! Kass szinte megoldhatatlan feladat elé került, közel három évezred és három kontinens költői teljesítményeit kellett megjeleníteni egyetlen szubjektum szűrőjén át. Ráadásul ezeknek a verseknek gerince a test és a lélek, kötőanyaga a szerelem. Csakhogy a szerelem mindig többről mesél, mint két ember primér érzése. Szól korról, emberi kapcsolatokról, kultúrákról, világmagyarázó filozófiákról. S a grafikus megtalálta az egyetlen megoldást: minden rajzon Faludy György XX. század által meggyötört arca tekint ránk. Személyisége, élete, költészete egyedien és tipikusan XX. századi művész-sors. Egy izzig-végig magyar világpolgár ouvre-je. Sorsa is szuverén műalkotás. A 45–50 lap közül Szegeden, a Kass Galériában huszonegyet állítottak ki. Valamennyin egyetlen arc: szemben az emberiség történelmével, szemben a világ költészetével, mai világunkkal

és önmagunkkal. A fehéren lobogó haj, mint egy békét ajánló parlamentar-zászló és egy merengő, szomorú és szigorú szempár — mely egyszerre visszapihlant és előretekint — minden grafika alapmotívuma. Ezt az arcot szembesíti a görög kultúra archaikus mosolyával, a kínai és japán vázák és se-lyemfestmények artisztikus vonaljátékával, a hindu kultúra erotikus szobraival, az európai múlt középkori freskótöredékeivel, Dürer Apokalipszisával, Leonardo emberi test-mértékével, az európai zsidóság szögesdrót-élményével, a múlt századi Nyugat füledt erotikájával, a XX. század repedezett intellektus-épületével, a külső és belső emberi börtönviszonyokkal.

Kass János párját ritkító művészi teljesítménye a két évtizeddel előtti Fejek sorozatának pár-vállalkozása. Csakhogy ott az elszemélytelenedő világ alapítusát szembesíti a kor drasztikus effektusaival és humanizáló gesztusaival, addig most egy XX. századi személyiséget állít szembe történelemmel, költészettel, önmagával és minden nézővel.

A Vár utcai Kass Galériában megnyílt tárlaton láthatók a kötet eredeti illusztrációi, a nyomatok és több Faludy-kötet. Ez utóbbiról még annyit, hogy külön értéke a rendhagyó tartalomjegyzék, mely ötszáz költő szabálytalan élettrajzi adatait és a műfordító szubjektív megjegyzéseit is tartalmazza. Ritka élmény test és lélek, vers és rajz ilyen harmóniájával találkozni.

Tandi Lajos

A Nagy Imre-per felülvizsgálatáról

A Minisztertanács tanácsadó testülete közli

A Minisztertanács tanácsadó testülete 1989. április 11-én Medgyessy Péter miniszterelnök-helyettes részvételével ülést tartott. A tanácsadó testület Németh Miklós miniszterelnök felkérésére foglalkozott Nagy Imre és társai temetésével kapcsolatos kormányzati tennivalókkal, illetve már a közel-múltban megtett kormányzati intézkedések értékelésével. A tanácsadó testület Kulcsár Kálmán igazságügy-miniszter tájékoztatója és beható vita alapján egyetért azzal, hogy az igazságügyi szerveknél — a korábban a koncepcióperek áttekintésével kapcsolatos kormányhatározat alapján — megindul a Nagy Imre-per felülvizsgálata. Helyesnek találna, ha a felülvizsgálat — a kellő alaposság biztosításával — de a lehetőség szerint gyors-

san lezárulhatna, s sor kerülhetne más, az adott időszak összefüggésben elítéltek peranyagának áttekintése után megnyugtató általános megoldásra is. A testület nagyon pozitívan ítélte meg egy olyan döntést, amelynek alapján a Büntető Törvénykönyv az államellenes bűncselekmények tekintetében sürgősen felülvizsgálatra kerülne, s mindenképpen javasolja ennek során az ilyen cselekmények esetében a halálbüntetés eltörlését. A temetéssel kapcsolatos további kormányzati teendőkre részletes javaslatot adott, s javasolja az esetleges intézkedések előtt az érintett hozzátartozókkal, a perben elítélt és még élő személyekkel, valamint a Történelmi Igazságtétel Bizottsággal való tanácskozást, ahogyan ez eddig is történt. (MTI)

A Szegedi Nemzeti Színház műsora

IV. 20., csütörtök 19 óra Don Giovanni, Sajtóbemutató. IV. 22., szombat 19 óra Don Giovanni, Bemutató 1—2. bérlet. IV. 24., hétfő 11 óra Filharmoniai hangverseny, Körössy szakközépiskola tanbérlet, 19.30 óra Filharmoniai hangverseny, Szimfónikus bérlet. IV. 25., kedd 19 óra Don Giovanni, Uray 1—2. bérlet. IV. 26., szerda 19 óra Don Giovanni, Jancsó—Juhász bérlet. IV. 27., csütörtök 19 óra Don Giovanni, Kodály bérlet. IV. 30., vasárnap 20 óra Bűntettek, Bérletszünet.

Kisszínház. IV. 20., csütörtök 19 óra Az Arbat gyermekei, Bérletszünet. IV. 21., péntek 15 óra Olivér, Bérletszünet. IV. 22., szombat 16 óra Olivér, Bérletszünet. IV. 23., vasárnap 15 óra Sváb-bogárdászat, Búzakalász bérlet. IV. 25., kedd 19 óra Sváb-bogárdászat, József 1. bérlet. IV. 26., szerda 19 óra Sváb-bogárdászat, Vassz 2. bérlet. IV. 27., csütörtök 19 óra Az Arbat gyermekei, Bérletszünet.

JAK-hétvége Szegeden

Annak idején, amikor a kormányzó párt betöltötte az Irószövetség társult tagjaként működő Ifj. József Attila Körét, a boldog emlékeztető FIJAK-ot, senki sem gondolhatta, hogy a jogutód JAK (József Attila Kör) első vidéki beszélgetéssorozatát Szegeden az MSZMP oktatási épületében rendezte meg. Pedig így lett.

A JAK alig-alig szerepel a nyilvánosság előtt, bár tagjai rendszeresen publikáló, általában harminc év körüli szerzők, kötetelt, antológia-szerepléssel, visszavisszatérő folyóirat-jelenléttel. Ez az a szervezet, mely — valószínűleg nem egyedül e honban — születése pillanatától válsággal küzd, akár az igaz, érvényes szó. Vannak ugyan